

Zásady postupu delegace ČR vedené předsedou Poslanecké sněmovny PČR Janem Hamáčkem na summitu Bukurešťského formátu v Rumunsku dne 4. 11. 2015

Bukurešťský formát sdružuje devět členských zemí NATO, které se nacházejí na východním křídle Aliance (Bulharsko, Českou republiku, Estonsko, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko). Vznik tohoto formátu iniciovalo Rumunsko na podzim 2014 v reakci na vývoj na Ukrajině. Hlavním cílem této skupiny zemí je koordinace pozic při realizaci závěrů summitu NATO ve Walesu, který se uskutečnil v září 2014.

Formát, který se dosud scházel pouze na pracovní úrovni, se jeví jako prospěšný zejména pro oblast alianční agendy, kde dochází ke koordinaci pozic týkajících se přípravy příštího summitu NATO, který se uskuteční ve Varšavě v červenci 2016. Jde zejména o naplňování Akčního plánu připravenosti (Readiness Action Plan – RAP), dlouhodobou adaptaci NATO, otázky potřeby revize celkové strategie NATO a parametrů nastavení nových vztahů s Ruskem. Užitečná je rovněž výměna názorů na obrannou a bezpečnostní politiku EU.

Jednání se zaměřuje zejména na koordinaci při naplňování RAP, především pak na účast zemí bukurešťského formátu v Silách velmi rychlé reakce (VJTF) a Silách rychlé reakce (NRF) NATO a výměnu zkušeností v rámci přípravy a vysílání důstojníků do předsunutých prvků velení a řízení velitelské struktury NATO (NATO Force Integration Unit – NFIU), které vznikají na území Bulharska, Estonska, Litvy, Lotyšska, Polska, Rumunska, Maďarska a Slovenska. Předmětem diskuse jsou i otázky spojené s aliančním plánováním, skladováním aliančního materiálu na území členských zemí, zajištěním vzdušného prostoru spojenců (Air Policing) a účastí na aliančních a bilaterálních cvičeních a dalších opatřeních pro posílení důvěry.

Na pracovní úrovni se bukurešťský formát na úrovni expertů z ústředí setkal třikrát (v listopadu 2014 v Bukurešti, v březnu 2015 ve Varšavě a v říjnu 2015 v Budapešti). Pravidelně se setkávají rovněž velvyslanci členských zemí při NATO v Bruselu.

Po zvolení nového polského prezidenta se Polsko a Rumunsko v srpnu 2015 dohodly, že iniciují schůzku na nejvyšší úrovni Bukurešťského formátu, která se uskuteční dne 4. listopadu 2015 v Bukurešti. Pozvánku rozeslali hlavám států bukurešťského formátu polský a rumunský prezident. V případě ČR bylo pozvání adresované prezidentovi republiky. Vzhledem k tomu, že se prezident kvůli jiným pracovním aktivitám, které byly naplánovány již dříve, summitu účastnit nemůže, navrhuje se, aby ČR byla zastoupena na úrovni předsedy Poslanecké sněmovny PČR.

Kromě nejvyšších představitelů zemí Bukurešťského formátu byli na jednání pozváni rovněž představitelé USA a Mezinárodního sekretariátu NATO.

Hlavním tématem summitu bukurešťského formátu bude koordinace pozic a příprava na summit NATO ve Varšavě v roce 2016. ČR by ve vystoupení měla zdůraznit zejména tyto body:

- ČR považuje v době, kdy Aliance čelí bezprecedentním hrozbám z východu a jihu, výměnu názorů a politickou koordinaci pozic v tomto formátu za užitečnou.

- Podle ČR je klíčovou součástí kredibility Aliance její jednota. Proto je důležité, aby naše závěry tuto jednotu posílily a učinily Alianci silnější jako celek. ČR proto zdůrazňuje nutnost prosazovat formuli „všichni za jednoho“ (respektive „28 for 28“ členských zemí NATO) a zaměření se nejen na jih nebo východ, ale do všech světových stran (tzv. přístup „360 stupňů“). V tomto smyslu je důležité, aby naše země přispěly i vlastním národním úsilím k posílení odstrašující síly celé Aliance.
- ČR se aktivně podílí na naplňování RAP, a to jak účastí ve cvičeních a dalších opatřeních na posílení důvěry, tak i v naplňování adaptačních opatření. Výrazně navýšila účast v NRF a podílí se na naplňování VJTF. ČR připravuje důstojníky do nově zřizovaných NFIU, posiluje rovněž svou účast ve sborovém velitelství ve Štětíně.
- ČR se na summitu ve Walesu zavázala ke zvyšování výdajů na obranu a tento závazek plní. V souladu s koaliční dohodou z roku 2014 dojde k navýšení výdajů na obranu na 1,4 % HDP v roce 2020.
- ČR novelizovala Bezpečnostní strategii ČR a schválila Dlouhodobý výhled pro obranu 2030. V současné chvíli je ve finální fázi schvalování rovněž Koncepce výstavby Armády ČR, která obsahuje rovněž plán akvizic. V příštích letech by Armáda ČR měla projít výraznou modernizací, která bude zahrnovat i snižování závislosti AČR na sovětské technice.
- Naším zájmem je, aby na summitu NATO ve Varšavě došlo nejen ke konstatování podstatného pokroku při naplňování závěrů summitu NATO ve Walesu, ale zejména k zahájení dlouhodobé politické, vojenské i institucionální adaptace Aliance na změněné bezpečnostní prostředí v euroatlantickém regionu.
- Součástí této adaptace je i pokračování v politice „otevřených dveří“. ČR očekává, že v prosinci 2015 bude do Aliance pozvána Černá Hora, současně podporuje i aktivní přístup k dalším kandidátským zemím (Ukrajina, Gruzie, Bosna a Hercegovina, Makedonie).